

OBSAH

Předmluva	11
I] PŘÍRODA A ČLOVĚK / Vše je v pohybu	13
1. PŘÍRODA SE MĚNÍ	
a) Eufratsko-tigridské meziříčí	14
b) U Perského zálivu	16
c) Prosolení půdy	18
d) Dary země	20
2. ČLOVĚK NA JEVIŠTI	
a) Od sběratele k výrobci	22
b) První vesnice a města	25
c) Svědectví keramiky	27
d) Objev kovu	31
II] NÁRODY PŘICHÁZEJÍ A ODCHÁZEJÍ	
Přední Orient v dějinném pohybu	33
1. SUMEROVÉ	
a) Sumerský problém	33
b) Věk bohatýrů	35
c) Zlatý věk	38
d) Pozdní květ	39
e) Kulturní přínos Sumerů	43
2. SEMITĚ	
a) Akkad'ané	45
b) Protokenaanci	49
c) Amurejci	52
A/ MÁRI	53
B/ BABYLÓN	57
d) Asyřané	59
A/ STARÁ ŘÍŠE ASYRSKÁ	60
B/ STŘEDNÍ ŘÍŠE ASYRSKÁ	62
C/ ŘÍŠE NOVOASYRSKÁ	65
e) Aramejci	73
A/ ARAMEJCI V MEZOPOTÁMII	74
B/ ARAMEJCI V SÝRII	77
C/ KALDEJCI V BABYLÓNII	80
D/ ROZŠÍŘENÍ ARAMEJŠTINY	82
f) Arabové	84
3. INDOEVROPANÉ	
a) Chetitě	87
b) Mitanci	92
c) Médové	94
d) Peršané	96
A/ ACHAIMENOVCI	97
B/ ARSAKOVCÍ	102
C/ SÁŠANOVCI	104
e) Řekové a Římané	111
A/ ŘEKOVÉ	111
B/ ŘÍMANÉ	114
4. NÁRODY NEJISTÉHO PŮVODU	
a) Élamci	117
b) Horské kmeny	119
A/ GUTEJCI	120
B/ KASSIJCI	121
c) Churrijci	123
d) Urartejci a Arménci	125
A/ URARTEJCI	126
B/ ARMÉNCI	127

III] OBJEVOVÁNÍ MINULOSTI / Lidé a místa 131

1. CESTOVATELÉ

- a) Bar Jóná z Tudely 132
- b) Pietro della Valle 133
- c) Carsten Niebuhr 135
- d) Služebně i soukromě 136
- c) Sumer objeven — de Sarzec 146
- d) Nové pracovní metody 149

2. PRŮKOPNÍCI

- a) Náskok Francie — Botta 139
- b) Úspěch Anglie — Layard 143
- 3. DVACÁTÉ STOLETÍ
- a) Woolley v Uru 151
- b) Koldewey v Babylóně 156
- c) Parrot v Mári 162
- d) Okrajové oblasti 164

IV] JEDINEC A SPOLEČNOST / Výsady, práva, povinnosti . . . 170

1. KRÁL

- a) Zrod království 171
- b) Zástupce boží 173
- c) Samovládcé 177
- b) V rodině 182
- c) Před zákonem 185

2. SVOBODNÝ OBČAN

- a) V obci 179
- 3. OTROK
- a) Pánův majetek 187
- b) Povinnosti a práva 189
- c) Před zákonem 191

V] ŽENA VE SPOLEČNOSTI / Život ve cti i v ponížení 195

1. VE SVATYNI

- a) Velekněžka 196
- b) Kněžky 199
- c) Hieroduly 201
- b) Princezny 209
- c) Milostnice 211

2. V PALÁCI

- a) Královna 202
- 3. V DOMÁCNOSTI
- a) Manželka a matka 214
- b) Zánik manželství 218
- c) Otrokyňe 220

VI] SPRÁVEDLNOST — ZÁKLAD SPOLEČNOSTI

Nejstarší zákony lidstva 223

1. PŘED CHAMMURAPIM

- a) Trestní pravomoc státu 224
- b) Rozhodnutí sumerských vládařů 226
- c) Zákony v sumerštině 228
- d) Zákony v akkadštině 231
- b) Ráz a rozšíření kodexu 235
- c) Obsah zákonů 237

2. CHAMMURAPI

- a) Nález a vznik zákoníku 233
- 3. PO CHAMMURAPIM
- a) Středoasyrské zákony 240
- b) Novoasyrské doklady 244
- c) Novobabylónské zlomky 246

VII] OD OBRÁZKŮ KE KLÍNOPISU / Převratný objev 249

1. POČÁTKY PÍSMA

- a) Sumer nebo Élam 250
- b) Od obrázků ke klínům 252
- c) Ráz sumerského písma 254

- B/ CHURRIJCI 259
- C/ CHETITÉ 260
- D/ URARTEJCI 261
- c) Od slabik k hláskám 261

2. ROZŠÍŘENÍ KLÍNOPISU

- a) Akkadáné začínají psát 256
- b) Klínopis a Přední Orient 258
- A/ ÉLAMCI 259

3. ROZŘEŠENÁ ZÁHADA

- a) To je písmo? 264
- b) První úspěchy 266
- c) Triumf vědy 269

VIII] POČÁTKY VĚDY / Odkaz starého Orientu dnešku 273

1. POZNÁNÍ SVĚTA

- a) Znalost jazyků 275
- b) Obrazy z dějin 277
- c) Domov a cizina 280

- b) Matematika 285
- c) Kalendář 287

2. POZNÁNÍ VESMÍRU

- a) Astronomie 284

3. POZNÁNÍ ČLOVĚKA

- a) Nemoc a smrt 289
- b) Lékař a zaklínač 291
- c) Léky a léčení 293

IX] Z MOUDROSTI SUMERU A AKKADU

Ukázky nejstarší literární tvorby 296

1. BÁJE O BOZÍCH

- a) Bohové vítězí nad chaosem 297
- b) Bohové se třesou strachy 302
- c) Příliš lidští bohové 306
- d) Umírající božstvo a bohyně
v podsvětí 309
- e) Hymny 313

- b) Inanna a Ebech 330
- c) Nářek nad zkázkou Uru 330
- d) Bůh války Erra 332
- e) Enki a řád světa 334

2. BOHATÝRSKÉ ZPĚVY

- a) Gilgameš 315
- b) Adapa 321
- c) Étana 323
- d) Enmerkar 324
- e) Lugalbanda 327

4. MUDROSLOVÍ

- a) Babylónský Jób 335
- b) Rozhovor pána s otrokem 337
- c) Rady moudrosti 338
- d) Příslloví 340

3. HISTORICKÉ VZPOMÍNKY

- a) Prokletí Akkadu 328

5. MILOSTNÉ PÍSNĚ

- a) První zpěv lásky 340
- b) Milostný zpěv kněžky 341

X] OD VELKÉ MATKY K PROROKOVI

Pohled do světa víry	343
1. POLYTEISMUS	
a) Bohové a bohyně Sumerů	344
b) Babylónsko-asyrský panteón	348
c) Bohové okolních oblastí	352
2. DUALISMUS	
a) Zarathuštra	356
b) Nová víra	358
c) Následovníci Zarathuštrovi	360
3. MONOTEISMUS	
a) Židovství	363
b) Křesťanství	366
c) Islám	371
Odkazy a poznámky	374
MAPY	384—387
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED	
a) Období sumersko-akkadské	388
b) Období asyrsko-babylónské	391
c) Období perské	397